

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અનામત રાખ્યા તારીખ : ૧૭/૦૪/૨૦૨૫

જાહેર કર્યા તારીખ : ૨૪/૦૪/૨૦૨૫

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૪૯/૨૦૨૨

ઈન

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૭૧૪/૨૦૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

સહી/-

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી ગીતા ગોપી

સહી/-

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

ઉમેશકુમાર પ્રતાપસિંહ પરમાર અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ તરફથી સુશ્રી મેઘા જાની (૧૦૨૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૫, ૧૬, ૭, ૮ તરફથી ૨૬ કરેલ છે

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી સુશ્રી નિરાલી સારડા, એ.જી.પી.

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી શ્રી હર્ષિલ ડી. શુક્લા (૬૧૫૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૧, ૧૨, ૪, ૬, ૮ તરફથી શ્રી એસ.પી. કોટિયા
(૫૬૮૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૦, ૧૩, ૧૪, ૩, ૫ તરફથી નોટિસની બજવાણી થયેલ
છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી ગીતા ગોપી

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા દ્વારા)

૧. લેટર્સ પેટન્ટ, ૧૮૬૫ ની કલમ ૧૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની
આ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ, હાલના અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી
રિટ પિટિશનને ફગાવી દેતા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા
તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૨૨ ના સી.એ.વી. ચુકાદા સામે નિર્દેશિત છે.

૨. ટૂંકી હકીકતો :

(એ) હાલના અપીલકર્તાઓ-મૂળ પિટિશનરો નં. ૨ અને ૪ થી ૭ એ નાયબ
સેક્શન અધિકારી (રાજ્ય સચિવાલય), નાયબ સેક્શન અધિકારી
(જીપીએસસી), નાયબ સેક્શન અધિકારી (વિધાનસભા) અને નાયબ સેક્શન

અધિકારી (મામલતદાર) (મહેસૂલ વિભાગ) વર્ગ-૩ ની જગ્યાઓ પર ભરતી માટેની સંયુક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા (મુખ્ય) ના સંબંધમાં સુધારેલા આખરી પરિણામો જાહેર કરતાં સામાવાળા નં. ૨-ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ (જીપીએસસી) દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના શુદ્ધિપત્રકને પડકારતી શીર્ષકવાળી રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી.

(બી) જીપીએસસી એ તારીખ ૧૫.૦૮.૨૦૧૮ ના રોજ વર્ગ-૩ ની જગ્યાઓની ભરતી માટે જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરી હતી. પ્રાથમિક પરીક્ષાઓ તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૧૯ ના રોજ યોજવામાં આવી હતી. મુખ્ય પરીક્ષાઓ તારીખ ૧૮.૦૫.૨૦૧૯ અને ૨૬.૦૫.૨૦૧૯ ના રોજ યોજાઈ હતી. મુખ્ય પરીક્ષાનું આખરી પરિણામ તારીખ ૧૩.૦૮.૨૦૧૯ ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. અપીલકર્તાઓને સફળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, અને તે અનુસાર, જીપીએસસી એ તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૧૯ ના રોજ અપીલકર્તાઓને જાણ કરી હતી કે નિમણૂક માટે સરકારને તેમના નામોની ભલામણ કરવામાં આવી છે. તે મુજબ, અપીલકર્તાઓને તારીખ ૦૮.૧૦.૨૦૧૯ ના રોજ અને તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૯ ના રોજ દસ્તાવેજ ચકાસણી માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

(સી) જીપીએસસી એ તારીખ ૧૭.૦૮.૨૦૧૯ ના રોજ ગુણની પુનઃતપાસણી (રીચેકિંગ) માટે ઉમેદવારોને જણાવતી નોટિસ પ્રસિદ્ધ કરી હતી, અને જો તેઓ તેમ કરવા ઈચ્છતા હોય, તો તેઓએ ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં અરજી કરવાની રહેશે અને પુનઃતપાસણી માટેની છેલ્લી તારીખ ૨૩.૧૦.૨૦૧૯ નક્કી કરવામાં આવી હતી.

(ડી) જણાય છે કે ત્યારબાદ, તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૯ થી ૧૮.૧૨.૨૦૧૯ દરમિયાન ૯ ઉમેદવારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ મળવાના સંદર્ભમાં, જેમાં પેપર બુકના પ્રશ્ન નં. ૮ ના પેટા-પ્રશ્ન નં. ૧૨ ની આન્સર કી પૈકી વિકલ્પ (એ) થી (બી) માં ભૂલ દર્શાવવામાં આવી હતી, જીપીએસસી એ તેને નિષ્ણાતના અભિપ્રાય માટે મોકલી આપી હતી.

(ઈ) નિષ્ણાતોનો અભિપ્રાય લીધા પછી જીપીએસસી એ ભૂલ સુધારી હતી અને તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના શુદ્ધિપત્રક દ્વારા ગુણની પુનઃવહેંચણી કરવામાં આવી હતી. આના પરિણામે અગાઉના અસફળ ૧૨ ઉમેદવારોની પસંદગી થઈ હતી અને ૭ પિટિશનરો સહિત ૧૨ ઉમેદવારો બહાર થઈ ગયા હતા અને તેથી રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજે સંબંધિત પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી રિટ પિટિશન ફગાવી દીધી હતી, જેના પરિણામે હાલની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ઉપસ્થિત થઈ છે.

અપીલકર્તાઓ-ઉમેદવારો વતી રજૂઆતો :

૩. અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી મેઘા જાનીએ એવી રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો ચુકાદો હસ્તક્ષેપને પાત્ર છે કારણ કે વિદ્વાન સિંગલ જજ તારીખ ૧૪.૦૯.૨૦૧૮ ના જાહેરનામા દ્વારા પ્રખ્યાપિત નાયબ સેક્શન અધિકારી, વર્ગ-૩ અને નાયબ મામલતદાર, વર્ગ-૩ (સંયુક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા) નિયમો, ૨૦૧૮ (ટૂંકમાં "૨૦૧૮ ના નિયમો") ના નિયમ ૧૮ ને ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૪. વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન જજ એ બાબત ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના શુદ્ધિપત્રક દ્વારા કરવામાં આવેલો વાદગ્રસ્ત સુધારો પ્રશ્નાસ્પદ પરીક્ષાને લાગુ પડતા નિયમોની વિરુદ્ધ (ડી હોર્સ) છે. ૨૦૧૮ ના નિયમોના નિયમ ૧૮ ના પેટા-નિયમ (૧) તરફ ધ્યાન દોરતાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સદર જોગવાઈ ઉમેદવારોને પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી ૩૦ દિવસની સમયમર્યાદામાં મુખ્ય પરીક્ષામાં તેમના ગુણની પુનઃતપાસણી માટે અરજી કરવાની મંજૂરી આપે છે, અને તે જ રીતે, પેટા-નિયમ (૨) ઉમેદવારોને પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી ૧૫ દિવસમાં મુખ્ય પરીક્ષાની ગુણપત્રક મેળવવા માટે અરજી કરવાની મંજૂરી આપે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જાહેરાતની કલમ ૧૬(૪) અને કલમ ૧૭(૧) હેઠળ પણ અનુરૂપ સૂચનાઓ આપવામાં આવેલી છે, અને જીપીએસસી એ દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈપણ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે આ જોગવાઈઓ હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદાનું હાલના કેસમાં પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

૫. વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી જાની દ્વારા એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રશ્નાસ્પદ પરીક્ષાને લાગુ પડતા નિયમો હેઠળ એવી કોઈ જોગવાઈ નથી, જે ઉમેદવારોની અરજી પર અથવા સુઓ મોટો (સ્વતઃ સંજ્ઞાનથી) એકવાર પરિણામ જાહેર થઈ ગયા પછી જીપીએસસીને તેનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની મંજૂરી આપતી હોય અને જાહેરાતની કલમ ૧૭(૫) અને ૧૭(૬) ના માત્ર વાંચનથી જ આ બાબતની પુષ્ટિ થઈ શકે છે, અને તેથી પરિણામો પહેલેથી જ જાહેર થઈ ગયા.

પછી સમગ્ર પ્રશ્નનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું અને તેના પર ગુણ આપવા તે પુનઃમૂલ્યાંકન સિવાય અન્ય કંઈ કહી શકાય નહીં. આથી, તેમના દ્વારા ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે કોઈપણ જોગવાઈના અભાવમાં, જીપીએસસી પાસે પરિણામ જાહેર કર્યા પછી તેનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની કોઈ સત્તા નથી.

૬. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ એ બાબતની કદર કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ની મેરિટ યાદીમાં એવા પર ઉમેદવારોનો સમાવેશ થાય છે, જેઓ તારીખ ૦૪.૦૭.૨૦૧૯ ના રોજ ઉચ્ચ વર્ગ-૧ અને વર્ગ-૨ ની જગ્યાઓની ભરતી માટે જાહેરાત ક્રમાંક ૪૦/૨૦૧૮-૧૯ હેઠળની પરીક્ષાઓમાં પહેલેથી જ સફળ થઈ ચૂક્યા હતા. આવા ઉમેદવારો સ્વાભાવિક રીતે જ હાલની જાહેરાત ક્રમાંક ૫૫/૨૦૧૮-૧૯ હેઠળ વર્ગ-૩ ની જગ્યાઓ પર જોડાવાનો ઈનકાર કરશે. તારીખ ૧૧.૧૧.૨૦૨૦ ના પોતાના સોગંદનામામાં સ્વીકાર્યા મુજબ, પરિણામો જાહેર થતાં પહેલાં ઉમેદવારી પાછી ખેંચવા માટે જીપીએસસીને ૭ ઉમેદવારો તરફથી રજૂઆતો મળી હતી. ભૂતકાળમાં જીપીએસસી દ્વારા ઉમેદવારો પાસેથી આવી રજૂઆતો મંગાવવામાં આવી હતી અને રજૂઆત કરવામાં આવતાં ઉમેદવારી પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ની મેરિટ યાદી આવા પર ઉમેદવારોના સમાવેશના સંદર્ભમાં અને ઓછામાં ઓછું, પરિણામ જાહેર થતાં પહેલાં જેમણે પોતાની ઉમેદવારી સ્પષ્ટપણે પાછી ખેંચી લીધી હતી તેવા ૭ ઉમેદવારોના સમાવેશની હદ સુધી દેખીતી રીતે જ ક્ષતિયુક્ત

છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એકવાર કોઈ ઉમેદવાર પોતાની ઉમેદવારી પાછી ખેંચતું સોગંદનામું રજૂ કરે, ત્યારે જીપીએસસીએ તે વિનંતીનું પાલન કરવું જરૂરી બને છે, અને જે ઉમેદવારે પરીક્ષામાં પોતાની સહભાગિતા સ્પષ્ટપણે જતી કરી દીધી હોય તેને જીપીએસસી બળજબરીપૂર્વક મેરિટ આપી શકે નહીં.

૭. વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી મેઘા જાનીએ એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું ઠરાવવામાં ભૂલ કરી છે કે સરકારને કરવામાં આવેલી આ સ્પષ્ટતાઓ અને ભલામણોના આધારે અપીલકર્તાઓની તરફેણમાં કોઈ અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હતો તેવી રજૂઆત કરવા માટે જીપીએસસી દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ અને ૦૭.૧૧.૨૦૧૯ ના પત્રવ્યવહાર પર આધાર રાખી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ કમિશનર ઓફ પોલીસ અને અન્ય વિ. ઉમેશ કુમાર, (૨૦૨૦) ૧૦ એસ.સી.સી. જજ ૮ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાની યોગ્ય કદર કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે, જે હાલના કેસની હકીકતો અને સંજોગોને લાગુ પડતો નથી.

૮. તેણીએ એ બાબત તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું છે કે અપીલકર્તાઓ પોતાની પસંદગી થઈ ગઈ હોવાની કાયદેસરની છાપ હેઠળ, વચગાળાના સમયગાળા દરમિયાન લેવાયેલી વિવિધ સિવિલ સર્વિસીસ પરીક્ષાઓ ચૂકી ગયા હતા અને આમ, પોતાના કોઈપણ વાંક-ગુના વિના તકોથી વંચિત રહ્યા છે, જેના કારણે અપીલકર્તાઓની કારકિર્દી અને પ્રગતિની સંભાવનાઓને ભરપાઈ ન થઈ શકે તેવું નુકસાન થયું છે.

૯. વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી જાની દ્વારા છેલ્લે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તમામ અપીલકર્તાઓને ગુણના પુનઃમૂલ્યાંકનના આધારે અસફળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે અને માત્ર એક ગુણના અભાવે તેઓને અસફળ ઉમેદવારોની યાદીમાં મૂકવામાં આવ્યા છે. તેણીએ એવી રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત ભરતી હાથ ધર્યા પછી, સામાવાળાઓ દ્વારા કોઈ નવી ભરતી હાથ ધરવામાં આવી નથી અને જો આ અદાલત તેઓને નાયબ મામલતદારની જગ્યા પર નિમણૂક માટે પાત્ર ગણે તો આજની તારીખે, અપીલકર્તાઓ-પિટિશનરો વરિષ્ઠતા (સિનિયોરિટી) અંગેનો પોતાનો દાવો તેમજ વચગાળાના સમયગાળા માટેનો પગાર પણ જતો કરવા તૈયાર અને સંમત છે. તેણીએ અપીલકર્તાઓ પૈકી પ્રત્યેક દ્વારા તેમને સંબોધવામાં આવેલા પત્રો રજૂ કર્યા છે. તે પત્રો રેકૉર્ડ પર લેવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

૧૦. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી મેઘા જાનીએ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૦૩/૨૦૧૫ (ભરવાણી જીતેન્દ્ર કે. અને અન્ય વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય) માં પસાર કરવામાં આવેલા ડિવિઝન બેંચના તારીખ ૨૯.૦૧.૨૦૧૬ ના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૩૮/૨૦૨૨ (ધ સેક્રેટરી વિ. ચતિનકુમાર બાબુભાઈ પંચાલ અને અન્ય) માં ડિવિઝન બેંચના તારીખ ૨૭.૦૩.૨૦૨૩ ના હુકમ પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. આમ, એવી ભારપૂર્વક વિનંતી કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો ચુકાદો અને હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે અને સામાવાળાઓને અપીલકર્તાઓને નાયબ મામલતદારની

જગ્યા પર નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે.

સામાવાળા-જીપીએસસી વતી રજૂઆતો:

૧૧. હાલની અપીલનો વિરોધ કરતાં, સામાવાળા-જીપીએસસી તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી હર્ષિલ ડી. શુક્લાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે અંગ્રેજી વ્યાકરણને લગતા પેપર-૨ ના પેપર બુકના પ્રશ્ન નં. ૮ ના પેટા-પ્રશ્ન નં. ૧૨ ની આન્સર કી પૈકી વિકલ્પ (એ) થી (બી) ના પુનઃમૂલ્યાંકન પર અપીલકર્તાઓને અસફળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને ૯ ઉમેદવારો તરફથી મળેલી રજૂઆતોને ધ્યાને રાખીને તે કરવામાં આવ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ બાબત નિષ્ણાત સમિતિને મોકલવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ નિષ્ણાત સમિતિએ એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે આવા પ્રશ્નની આન્સર કી ખોટી હતી અને પરિણામમાં ફરીથી ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે અપીલકર્તાઓ બહાર થઈ ગયા હતા અને આન્સર કીમાં થયેલી ભૂલને કારણે જે ઉમેદવારોને સહન કરવું પડ્યું હતું તેમનો સમાવેશ થયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું આખરી પરિણામ તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં હાલના અપીલકર્તાઓ સહિત ૪૧૧ સફળ ઉમેદવારોનો સમાવેશ થતો હતો, અને તારીખ ૨૦.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ રાજ્ય સરકારને નિમણૂક માટે તેમની ભલામણ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા-જીપીએસસી એ ઉત્તરવહીઓ/ગુણની પુનઃતપાસણીને આધીન રહીને તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ આખરી પરિણામ પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું અને આખરી પરિણામના આવા

પ્રકાશન પછી, જીપીએસસી એ તારીખ ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ ઉમેદવારોને જાણ કરતી નોટિસ જારી કરી હતી કે જો તેઓ ગુણની પુનઃતપાસણી માટે અરજી કરવા ઈચ્છતા હોય, તો તેઓ ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં તેના માટે અરજી કરી શકે છે અને પુનઃતપાસણી માટેની છેલ્લી તારીખ ૨૩.૧૦.૨૦૧૯ હતી.

૧૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ગુણની પુનઃતપાસણી માટે કુલ ૨૫૨ અરજીઓ મળી હતી અને ત્યારબાદ, ઉપર જણાવ્યા મુજબ ખોટી આન્સર કી સંબંધિત ૯ ઉમેદવારોએ અરજીઓ રજૂ કરી હતી અને આવી અરજીઓ તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૯ થી ૧૮.૧૨.૨૦૧૯ દરમિયાન મળી હતી. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે અભિપ્રાય માટે આ બાબત નિષ્ણાત સમિતિને મોકલવામાં આવી હતી અને જ્યારે એવું જણાયું કે આન્સર કી ખોટી હતી, ત્યારે જીપીએસસી એ સાચી આન્સર કી લાગુ કરીને ભૂલ સુધારવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. તેના પરિણામ સ્વરૂપે, પેપર-૨ માં ૧૩૮ જેટલા કેસોમાં કાં તો ૧ (એક) ગુણ વધારીને અથવા ૧ (એક) ગુણ ઘટાડીને ગુણમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી હર્ષિલ ડી. શુક્લા દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે ઉમેદવારોના વ્યાપક હિતને ધ્યાને લેતાં, જેથી શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વકની ભૂલને કારણે કોઈ લાયક ઉમેદવારને અન્યાય ન થાય, સામાવાળા-જીપીએસસી એ તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના રોજ સુધારેલી આખરી યાદી જારી કરી હતી. પરિણામે, અપીલકર્તાઓ સહિત ૧૨ ઉમેદવારોને તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ની સુધારેલી યાદી દ્વારા સફળ ઉમેદવારોની યાદીમાંથી ફેરવવામાં આવ્યા હતા. ૨૦૧૮ ના

નિયમોના નિયમ ૨૦ પર આધાર રાખતાં, તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે પસંદગી યાદીમાં ઉમેદવારોનું નામ હોવા માત્રથી પણ તેમને નિમણૂક મેળવવાનો કોઈ અધિકાર પ્રાપ્ત થતો નથી.

૧૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ પરીક્ષા ૨૦૧૮ ના નિયમો મુજબ લેવામાં આવી હતી જે પ્રતીક્ષા યાદી (વેઈટિંગ લિસ્ટ) તૈયાર કરવાની કોઈ જોગવાઈ પૂરી પાડતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ત્યારબાદ, નાયબ સેક્શન અધિકારીની જગ્યા માટે વર્ષ ૨૦૧૯, ૨૦૨૦, ૨૦૨૨ અને ૨૦૨૩ માં બે ભરતીઓ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જો કે નાયબ મામલતદારની જગ્યા ભરવા સંબંધિત કોઈ ભરતી હાથ ધરવામાં આવી નથી.

૧૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી હર્ષિલ ડી. શુક્લાએ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં ઉમેશ કુમાર (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં અને એ.પી. પબ્લિક સર્વિસ કમિશન વિ. બાલોજી બધાવથ અને અન્ય, (૨૦૦૯) ૫ એસ.સી.સી. ૧ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. આમ, એવી ભારપૂર્વક વિનંતી કરવામાં આવી છે કે હાલની અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં ન આવે.

હકીકતોનું વિશ્લેષણ અને અભિપ્રાય :

૧૬. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે.

૧૭. હાલના કેસમાં સંકળાયેલા વિવાદનું મુખ્ય હાર્દ એ છે કે શું જીપીએસસી

મેરિટ યાદી પ્રસિદ્ધ કર્યા પછી, ઉમેદવારો-અપીલકર્તાઓની ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરી શકે અને તેમની નિમણૂકની ભલામણ કર્યા પછી, તેઓને અસફળ જાહેર કરી શકે.

૧૮. ઉપર વર્ણવેલી હકીકતો વિવાદમાં નથી. તમામ અપીલકર્તાઓએ નાયબ સેક્શન અધિકારી (રાજ્ય સચિવાલય), નાયબ સેક્શન અધિકારી (જીપીએસસી), નાયબ સેક્શન અધિકારી (વિધાનસભા) અને નાયબ સેક્શન અધિકારી (મામલતદાર) (મહેસૂલ વિભાગ) વર્ગ-૩ ની વર્ગ-૩ ની જગ્યાઓ ભરવા માટે સામાવાળા - જીપીએસસી દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી ભરતી પ્રક્રિયા હાથ ધરી છે.

૧૯. તમામ અપીલકર્તાઓએ નાયબ મામલતદારની જગ્યા માટે અરજી કરી હતી, જરૂરી ભરતી પ્રક્રિયા હાથ ધર્યા પછી, સામાવાળા-જીપીએસસી એ તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ મેરિટ યાદી જાહેર કરી હતી.

૨૦. તે મુજબ, સફળ ઉમેદવારોની મેરિટ યાદીમાં અપીલકર્તાઓના નામો આવ્યા હતા અને જીપીએસસી એ તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ ભલામણ પત્રો જારી કર્યા હતા. જીપીએસસી ના સેક્શન અધિકારી દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૦.૦૯.૨૦૧૯ ના પત્રવ્યવહાર પરથી જણાય છે કે નિમણૂકો માટે રાજ્ય સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગને તેમના નામોની ભલામણ કરવામાં આવી હતી. એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે તબીબી તપાસ સહિત દસ્તાવેજોની ચકાસણી, પાત્રતા વગેરે સંબંધિત જરૂરી ક્વાયત હાથ ધરવામાં આવશે અને આવી ક્વાયત હાથ ધરવામાં આવ્યા પછી જ અને જો

અપીલકર્તાઓ તે સંતોષે તો, તેઓને નિમણૂક પત્રો જારી કરવામાં આવશે.

૨૧. તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ ના રોજ, વિભાગે નાયબ મામલતદારની ભરતી માટે પાત્ર હોય તેવા સફળ ઉમેદવારોને દસ્તાવેજોની ચકાસણી માટે હાજર રહેવા આમંત્રણ આપ્યું હતું. તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૯ ના રોજ, તેઓને જાતિની ચકાસણી માટે દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે પણ બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

૨૨. આ તબક્કે, એ નોંધવું ઉચિત છે કે સામાવાળા-જીપીએસસી એ તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ આખરી પરિણામ પ્રસિદ્ધ કર્યા પછી, જે ઉમેદવારો પોતાના ગુણની પુનઃતપાસણી કરાવવા ઈચ્છતા હોય તેઓને ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં અરજી કરવા જણાવતી એક નોટિસ તારીખ ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ જારી કરી હતી. પુનઃતપાસણી માટેની અરજી રજૂ કરવાની છેલ્લી તારીખ ૨૩.૦૯.૨૦૧૯ હતી. કુલ ૨૫૨ અરજીઓ મળી હતી.

૨૩. ત્યારબાદ, પેપર-૨ ના પેપર બુકના પ્રશ્ન નં. ૮ ના પેટા-પ્રશ્ન નં. ૧૨ ની આન્સર કી પૈકી વિકલ્પ (એ) થી (બી) માં ખોટી આન્સર કી સંબંધિત ૯ ઉમેદવારોએ અરજીઓ રજૂ કરી હતી. તેમની અરજીઓ તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૯ થી ૧૮.૧૨.૨૦૧૯ દરમિયાન મળી હતી. સામાવાળા-જીપીએસસી એ આવા ઉમેદવારોની ફરિયાદની ખાતરી કરવા માટે આ બાબત વિષય નિષ્ણાત સમિતિને મોકલી આપી હતી અને આખરે, વિષય નિષ્ણાત સમિતિનો અભિપ્રાય સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, જેણે એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે પેપર-૨ ના પ્રશ્ન ૮ ના પ્રશ્ન નં. ૧૨ માટેની આન્સર કી લાગુ કરવામાં ભૂલ થઈ હતી.

૨૪. નિષ્ણાત સમિતિના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં રાખીને, ગુણની પુનઃવહેંચણી કરવામાં આવી હતી. આવી કવાયત હાથ ધર્યા પછી, જીપીએસસી એ તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના જાહેરનામા દ્વારા આખરી પરિણામનું શુદ્ધિપત્રક જારી કર્યું હતું. જીપીએસસી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત કવાયતના પરિણામ સ્વરૂપે, હાલના અપીલકર્તાઓને સફળ ઉમેદવારોમાંથી અસફળ ઉમેદવારોની યાદીમાં ફેરવવામાં આવ્યા હતા અને તે મુજબ, આગળની નિમણૂક માટે રાજ્ય સરકારને સફળ ઉમેદવારોના નામોની ભલામણ કરવામાં આવી હતી.

૨૫. હાલની અપીલ પેઝિંગ હતી તે દરમિયાન, અને સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી, અમે સામાવાળાઓને નિષ્ણાત સમિતિનું અસલ રેકૉર્ડ અને ૯ ઉમેદવારોની અરજીઓ રજૂ કરવા જણાવ્યું હતું. તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૨૪ ના રોજ, જ્યારે આ બાબતની સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી, ત્યારે સામાવાળા નં. ૨ ના અધિકારીઓએ સમગ્ર રેકૉર્ડ રજૂ કર્યું હતું, જેનું અમારા દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું અને અમે તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૨૪ ના હુકમમાં નીચે મુજબ નોંધ કરી હતી:

“૨. આજે, અમે સદર ૯ ઉમેદવારો દ્વારા કરવામાં આવેલી મૂળ અરજીઓનું અવલોકન કર્યું છે. તમામ અરજીઓ પેપર નં. ૨ ના પ્રશ્ન નં. ૮ ના પેટા-પ્રશ્ન નં. ૧૨ ની આન્સર કી સાથે સંબંધિત છે. અમે સદર પ્રશ્નનું પણ અવલોકન કર્યું છે. તે નીચે મુજબ સંદર્ભિત છે:

પ્રશ્ન ૮(૧૨) ‘વન હુ લીફ્સ એન ઓસ્ટીયર લાઇફ’ માટે યોગ્ય એક શબ્દ પસંદ કરો.

એ. એસ્થેટિક

બી. એસેટિક

સી. બોહેમિયન

ડી. ડેબોનેર

ઈ. હેરેટિક

૩. નિષ્ણાતોએ આવા ૯ ઉમેદવારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાને ગ્રાહ્ય રાખ્યો છે અને આખરે, એવું જણાયું છે કે આન્સર કી એ. એટલે કે “એસ્થેટિક” ખોટી છે અને તેના બદલે, આન્સર કી બી. “એસેટિક” એ પેટા-પ્રશ્ન નં. ૧૨ નો સાચો જવાબ છે.

૪. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી જાની થોડા સમય માટે વિનંતી કરે છે. અમે તેમને આન્સર કીમાં થયેલી અનિયમિતતા દર્શાવતી આવા ઉમેદવારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ જોવાની પણ પરવાનગી આપી છે. અમે નિષ્ણાતના અભિપ્રાયના અંશો પણ જોયા છે.”

૨૬. હાલના કેસમાં નિર્ણાયક તારીખો નીચે મુજબ છે:

- તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ની મેરિટ યાદી, જેમાં અપીલકર્તાઓના નામોનો સમાવેશ થાય છે.
- તારીખ ૩૦.૦૯.૨૦૧૯ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા, અપીલકર્તાઓને જાણ

કરવામાં આવી હતી કે નિમણૂક માટે રાજ્ય સરકારને તેમના નામોની ભલામણ કરવામાં આવી છે.

– તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ અને ૦૭.૧૧.૨૦૧૯ ના રોજ અપીલકર્તાઓને દસ્તાવેજોની ચકાસણી માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

– ઉમેદવારોને ૨૩.૧૦.૨૦૧૯ સુધીમાં ઉત્તરવહીની પુનઃતપાસણી માટે અરજી કરવાની જાણ કરતી તારીખ ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ ની નોટિસ જારી કરવાની તારીખ.

– પુનઃમૂલ્યાંકન માટે ૯ ઉમેદવારોની અરજીઓ તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૯ થી ૧૮.૧૨.૨૦૧૯ દરમિયાન મળી.

– તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ ના રોજ અપીલકર્તાઓને બાકાત રાખતાં શુદ્ધિપત્રકનું પ્રકાશન.

૨૭. હવે અમે એ સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લઈશું જેના પર અપીલકર્તાઓ અને જીપીએસસી દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઉપરોક્ત ૨૦૧૮ ના નિયમોના નિયમ ૧૮ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. નિયમોના નિયમ ૧૮(૧) માં નીચે મુજબ જણાવેલ છે:

“૧૮. મુખ્ય પરીક્ષાના ગુણની પુનઃતપાસણી. –

(૧) જે ઉમેદવાર પોતાની મુખ્ય પરીક્ષાના ગુણની પુનઃતપાસણી કરાવવા ઇચ્છતો હોય, તે મુખ્ય પરીક્ષાનું આખરી પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળામાં દરેક પેપર માટે આયોગ દ્વારા

નક્કી કરવામાં આવે તેવી ફી સાથે આયોગને અરજી કરી શકે છે.”

જાહેરાતની કલમ ૧૭ માં સમાન જોગવાઈ સમાવિષ્ટ કરવામાં આવી છે, જેનું ભાષાંતર નીચે મુજબ છે:

“૧૭. ગુણની પુનઃચકાસણી: (૧) મુખ્ય પરીક્ષાના અંતે આખરી પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસમાં ઉમેદવાર, જો તે મુખ્ય પરીક્ષાના પોતાના ગુણની ચકાસણી કરાવવા ઇચ્છતો હોય, તો પેપર દીઠ રૂ. ૫૦-૦૦ ની ફી સાથે આયોગને અરજી કરી શકે છે. (૨) ઉમેદવારે પરીક્ષાનું નામ, બેઠક નંબર અને નામ/સરનામું દર્શાવવાનું રહેશે. (૩) કચેરીના કાઉન્ટર પર રોકડમાં અથવા ઇન્ડિયન પોસ્ટલ ઓર્ડર મારફતે અરજી સાથે ફી સ્વીકારવામાં આવશે. (૪) ઉમેદવાર આ અરજી ટપાલ દ્વારા મોકલી શકે છે. આવી અરજી સાથે ફક્ત સચિવશ્રી, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ, ગાંધીનગરના નામે લખાયેલો ક્રોસડ ઇન્ડિયન પોસ્ટલ ઓર્ડર સામેલ કરવાનો રહેશે. (૫) કોઈપણ સંજોગોમાં ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે નહીં. (૬) ગુણની પુનઃચકાસણી સિવાય ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણ અંગેના કોઈપણ વિવાદને આયોગ ધ્યાને લેશે નહીં. (૭) સ્ક્રીનિંગ ટેસ્ટ (પ્રાથમિક કસોટી) માં ગુણની પુનઃચકાસણી માટેની અરજી ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.”

૨૮. સામાવાળા-જીપીએસસી એ સદર નિયમોના નિયમ ૨૦ પર આધાર રાખ્યો છે. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:-

“૨૦. નિમણૂક મેળવવાનો કોઈ અધિકાર નથી. –પરીક્ષામાં માત્ર સફળતા મળવાથી નિમણૂક મેળવવાનો કોઈ અધિકાર પ્રાપ્ત થતો નથી અને જ્યાં સુધી સરકાર જરૂરી જણાય તેવી તપાસ પછી એવી ખાતરી ન કરે કે ઉમેદવાર તે જગ્યા પર નિમણૂક માટે તમામ બાબતોમાં યોગ્ય છે, ત્યાં સુધી કોઈ પણ ઉમેદવારને તે જગ્યા પર નિમણૂક આપવામાં આવશે નહીં.”

૨૯. નિયમ ૧૮ ની જોગવાઈના માત્ર વાંચનથી જ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં ગુણની પુનઃતપાસણી માટે હાથ ધરવાની કવાયત સાથે જ સંબંધિત છે. જાહેરાતની કલમ ૧૭(૫) સ્પષ્ટપણે પુનઃમૂલ્યાંકન પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, અને તે માત્ર પુનઃતપાસણીની જ પરવાનગી આપે છે. આમ, નિયમો હેઠળ એવી કોઈ જોગવાઈ નિર્ધારિત નથી, જે પુનઃમૂલ્યાંકનની પરવાનગી આપતી હોય, અને તેનાથી વિપરીત, જાહેરાતની જોગવાઈ પુનઃમૂલ્યાંકનની પરવાનગી આપતી નથી.

૩૦. હાલના કેસમાં, આખરી પરિણામ તારીખ ૧૩.૦૯.૨૦૧૯ ના રોજ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું અને “પુનઃમૂલ્યાંકન” માટે ૯ ઉમેદવારોની અરજીઓ જીપીએસસીને તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૯ થી ૧૮.૧૨.૨૦૧૯ દરમિયાન મળી હતી, જે નિઃશંકપણે “પુનઃતપાસણી” માટે નિર્ધારિત ૩૦ દિવસના સમયગાળા પછીની છે. નિયમમાં કે જાહેરાતમાં અમને એવી કોઈ જોગવાઈ જણાતી નથી, જે જીપીએસસીને ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા આપતી હોય. જીપીએસસી એ “પુનઃતપાસણી” ના બહાના હેઠળ પુનઃતપાસણીની છેલ્લી

તારીખ પછી દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ સ્વીકારીને, તે પણ ૩૦ દિવસની વૈધાનિક મુદત વીતી ગયા પછી, ઉત્તરવહીઓનું “પુનઃમૂલ્યાંકન” કર્યું છે. અમને એવી કોઈ જોગવાઈ દર્શાવવામાં આવી નથી, જે જીપીએસસીને “પુનઃમૂલ્યાંકન” ની કવાયત હાથ ધરવાની સત્તા આપતી હોય. જાહેરાતની કલમ ૧૭(પ) ના પ્રકાશમાં આવી અરજી સ્વીકારવાનું જીપીએસસીનું કૃત્ય પોતે જ ગેરકાયદેસર હતું. જો એવું માની લેવામાં આવે કે જીપીએસસી “પુનઃમૂલ્યાંકન” ની કવાયત હાથ ધરી શકે છે, તો પણ તે પરિણામ જાહેર થયા પછી કોઈપણ તબક્કે થઈ શકે નહીં. આવી કવાયત ફક્ત વૈધાનિક સમયગાળામાં જ હાથ ધરી શકાય. જીપીએસસીના સ્વેચ્છાધિકારથી કોઈપણ તબક્કે નિર્દિષ્ટ સમયગાળા પછી ગુણનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું એ પરિણામના આખરીકરણ/સમાપન માટે અભિશાપરૂપ બનશે. જો આવી નીતિ અપનાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો અંતિમ મેરિટ યાદી અથવા પરિણામ હંમેશા અનિશ્ચિતતાની સ્થિતિમાં રહેશે અને ઉમેદવારોની કારકિર્દી જોખમમાં મુકાશે. આથી, કોઈપણ સક્ષમ જોગવાઈના અભાવમાં અને જાહેરાતની કલમ ૧૭(પ) ને ધ્યાનમાં લેતાં, જીપીએસસી માટે પુનઃતપાસણીની છેલ્લી તારીખ પછી પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની અરજીઓ સ્વીકારવાનું અનુમતિપાત્ર ન હતું. જો તારીખ ૨૩.૦૯.૨૦૧૯ પછી પુનઃતપાસણી માટેની અરજી અમાન્ય બની જતી હોય, તો છેલ્લી તારીખ પછી મળેલી પુનઃમૂલ્યાંકન માગતી અરજીઓ સ્વીકારી શકાય નહીં, અને તેના પરિણામે, પુનઃમૂલ્યાંકનનું કોઈ પગલું અનુમતિપાત્ર ન હતું.

૩૧. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાઓને નિમણૂક માટે ભલામણ કરવામાં આવ્યા

પછી, તેઓનો કેસ દસ્તાવેજોની ચકાસણીના તબક્કા સુધી પહોંચી ગયો હતો, અને વૈધાનિક નિયમો હેઠળ જે અનુમતિપાત્ર ન હતું તેવી પુનઃમૂલ્યાંકન માગતી અરજીઓ પર એક કરતાં ઓછા ગુણના અભાવે તેઓને સફળ ઉમેદવારોની યાદીમાંથી બહાર કરવામાં આવ્યા હતા.

૩૨. અમે આ તબક્કે, ઉત્તરવહીના પુનઃમૂલ્યાંકનના મુદ્દા પર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ. પ્રમોદ કુમાર શ્રીવાસ્તવ વિ. ચેરમેન, બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, પટના અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૬ એસ.સી.સી. ૭૧૪ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટની ફુલ બેંચે ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકનના મુદ્દા પર આ પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:

“૭ અમે અપીલકર્તા (રિટ-પિટિશનર) ને રૂબરૂમાં અને સામાવાળાઓ તરફથી વિદ્વાન કાઉન્સેલને વિગતવાર સાંભળ્યા છે. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે શું વિદ્વાન સિંગલ જજ સામાન્ય વિજ્ઞાનના પેપરમાં અપીલકર્તાની ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં વાજબી હતા. આયોગના સંબંધિત નિયમો હેઠળ, એવી કોઈ જોગવાઈ નથી જેમાં ઉમેદવાર પોતાની ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગવા માટે હકદાર બને. માત્ર ચકાસણી માટેની જોગવાઈ છે જેમાં ઉત્તરવહીઓ એ તપાસવાના હેતુથી જોવામાં આવે છે કે ઉમેદવાર દ્વારા આપવામાં આવેલા તમામ જવાબો તપાસવામાં આવ્યા છે કે કેમ અને દરેક પ્રશ્નના ગુણના સરવાળામાં કોઈ ભૂલ થઈ છે કે કેમ અને ઉત્તરવહીના પ્રથમ મુખપૃષ્ઠ પર તે યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યા છે કે કેમ. એવો કોઈ

વિવાદ નથી કે ચકાસણી પછી સામાન્ય વિજ્ઞાનના પેપરમાં અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલા ગુણમાં કોઈ ભૂલ જણાઈ ન હતી. સંબંધિત નિયમોમાં ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની કોઈપણ જોગવાઈના અભાવમાં, પરીક્ષામાં કોઈ પણ ઉમેદવારને પોતાના ગુણનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગવાનો કે દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. આ પ્રશ્નની મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી એજ્યુકેશન અને અન્ય વિ. પરિતોષ ભૂપેશ કુમારશેઠ અને અન્ય માં ઘણી વિગતવાર તપાસ કરવામાં આવી હતી. આ કેસમાં, સંબંધિત નિયમો ઉમેદવાર દ્વારા તે અસરમાં કરવામાં આવેલી અરજી પર ચકાસણી (ગુણની ચકાસણી) ની જોગવાઈ કરતા હતા. કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ એવી અરજ કરતી રિટ પિટિશનો દાખલ કરી હતી કે તેઓને ઉત્તરવહીઓનું નિરીક્ષણ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે અને પિટિશનરો નિરીક્ષણ પછી જે ઉત્તરવહીઓ માગે તેનું બોર્ડને પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે. હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ગુણની ચકાસણીની જોગવાઈ કરતા નિયમે પરીક્ષાર્થીઓને જાહેરાત અને નિરીક્ષણ માગવાની અને ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગવાની ગર્ભિત સત્તા આપી છે. હાઈકોર્ટેનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પરીક્ષાર્થીને પોતાની ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરાવવાનો અધિકાર આપતી ચોક્કસ જોગવાઈના અભાવમાં, આપો કોઈ નિર્દેશ જારી કરી શકાય નહીં. એવો કોઈ વિવાદ નથી કે આયોગના સંબંધિત નિયમ હેઠળ ઉમેદવારને પોતાની

ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરાવવાનો હક આપતી કોઈ જોગવાઈ નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં, રિટ પિટિશનમાં અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજ સંપૂર્ણપણે ટકી શકે તેવી ન હતી અને વિદ્વાન સિંગલ જજે અપીલકર્તાની ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરાવવામાં સ્પષ્ટપણે ભૂલ કરી હતી.”

૩૩. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન મારફતે સચિવ, ઓલ ઇન્ડિયા પ્રી-મેડિકલ / પ્રી-ડેન્ટલ એક્ઝામિનેશન અને અન્ય વિ. ખુશબૂ શ્રીવાસ્તવ અને અન્ય, (૨૦૧૪) ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૨૩ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઉપરોક્ત ચુકાદાને ધ્યાને લેવામાં આવ્યો હતો. સુપ્રીમ કોર્ટે આ પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:

“૭ અમને જણાય છે કે આ અદાલતની ત્રણ-જજોની બેંચે પ્રમોદ કુમાર શ્રીવાસ્તવ વિ. ચેરમેન, બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, પટના અને અન્ય (ઉપર મુજબ) માં મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી એજ્યુકેશન અને અન્ય વિ. પરિતોષ ભૂપેશકુમાર શેઠ અને અન્ય (ઉપર મુજબ) પર આધાર રાખીને સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું છે કે સંબંધિત નિયમોમાં ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની કોઈપણ જોગવાઈના અભાવમાં, પરીક્ષામાં કોઈપણ ઉમેદવારને પોતાના ગુણનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગવાનો કે દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. પ્રમોદ કુમાર શ્રીવાસ્તવ વિ. ચેરમેન, બિહાર પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, પટના અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના ચુકાદાને આ અદાલતની અન્ય ત્રણ-જજોની બેંચ દ્વારા બોર્ડ

ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન વિ. પ્રવાસ રંજન પાંડા અને અન્ય [(૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૩૮૩] માં અનુસરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ૮૦% કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનારા તમામ પરીક્ષાર્થીઓની ઉત્તરવહીઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાના હાઇકોર્ટના નિર્દેશને કાયદાની દ્રષ્ટિએ અમાન્ય ઠરાવવામાં આવ્યો હતો કારણ કે પરીક્ષાનું સંચાલન કરનાર બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન, ઓરિસ્સાના નિયમોમાં ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી.

૮ હાલના કેસમાં, સીબીએસઈ દ્વારા લેવાયેલી ઓલ ઇન્ડિયા પ્રી-મેડિકલ/પ્રી-ડેન્ટલ એન્ટ્રન્સ એક્ઝામિનેશન, ૨૦૦૭ ના ઉપનિયમોમાં ઉત્તરવહીઓની પુનઃપરીક્ષા કે પુનઃમૂલ્યાંકનની કોઈ જોગવાઈ ન હતી. તેથી, સામાવાળા નં. ૧ ની રજૂઆત પર અપીલકર્તાઓ આવી પુનઃપરીક્ષા કે પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી આપી શક્યા ન હોત અને તે મુજબ સામાવાળા નં. ૧ ની પોતાની ઉત્તરવહીઓની પુનઃપરીક્ષા/પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની રજૂઆત નામંજૂર કરી હતી.”

૩૪. સુપ્રીમ કોર્ટે અગાઉના ચુકાદાઓમાં, પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી આપતી નિયમો/નિયમનોની કોઈપણ સક્ષમ જોગવાઈઓના અભાવમાં પરીક્ષાર્થી / ભરતી એજન્સીને ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકનની કવાયત હાથ ધરવા માટેના નિર્દેશો જારી કરવાની હાઇકોર્ટની સત્તાની ટીકા કરી છે. આ સંબંધમાં કાયદો હવે અનિર્ણીત (રેસ ઇન્ટેગ્રા) રહ્યો નથી. જો કે, આવા નિર્ણયોનો સિદ્ધાંત હાલના કેસમાં સીધો લાગુ પડશે નહીં, તેમ છતાં, એ નોંધવું ઉચિત છે કે

પુનઃમૂલ્યાંકનનો મુદ્દો અસફળ ઉમેદવારો દ્વારા પરીક્ષાર્થી / ભરતી એજન્સી સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો, અને જ્યારે તેનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો, ત્યારે ઉમેદવારોએ રિટ પિટિશનો દાખલ કરીને હાઇકોર્ટનો આશરો લીધો હતો, અને પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી આપતા કોઈપણ નિયમ/નિયમનોના અભાવમાં, પુનઃમૂલ્યાંકનની ક્વાયત હાથ ધરવા માટેના નિર્દેશો જારી કરીને રિટ પિટિશનો સ્વીકારવામાં આવી હતી.

૩૫. પ્રમોદ કુમાર શ્રીવાસ્તવ (ઉપર મુજબ) ના કેસની હકીકતો દર્શાવે છે કે જો કે તપાસવાના હેતુથી ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી માટેની જોગવાઈ હતી, તેમ છતાં હાઇકોર્ટે ઉત્તરવહીઓના ‘પુનઃમૂલ્યાંકન’ નો નિર્દેશ આપ્યો હતો. સુપ્રીમ કોર્ટે ઉત્તરવહીના પુનઃમૂલ્યાંકન માટે હાઇકોર્ટે જારી કરેલા નિર્દેશોને મંજૂર કર્યા ન હતા. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ગુણની ચકાસણી પછી, જો કોઈ ભૂલ ન જણાય, તો ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન અમાન્ય હતું. સ્પષ્ટપણે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે “સંબંધિત નિયમોમાં ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકન માટેની કોઈપણ જોગવાઈના અભાવમાં, પરીક્ષામાં કોઈ પણ ઉમેદવારને પોતાની ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગવાનો કે દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર મળતો નથી.” આમ, હાલના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના આવા અવલોકનો લાગુ કરતાં, ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન માગનારા ૯ અરજદારો પાસે ઉત્તરવહી/પુસ્તિકાના પુનઃમૂલ્યાંકનનો દાવો કરવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર ન હતો અને તેથી, જીપીએસસી એ અરજીઓ ફગાવી દેવી જોઈતી હતી.

૩૬. તે જ રીતે, ખુશબૂ શ્રીવાસ્તવ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, ફરીથી જ્યારે

હાઈકોર્ટે તેની મંજૂરી આપતા કોઈપણ નિયમન/ઉપનિયમના અભાવમાં ઉત્તરવહીના પુનઃમૂલ્યાંકન માટે નિર્દેશ આપ્યો હતો, ત્યારે સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે ઉપનિયમો પુનઃપરીક્ષા અથવા પુનઃમૂલ્યાંકનની જોગવાઈ કરતા ન હોવાથી, પરીક્ષાનું સંચાલન કરતી સંસ્થા (સીબીએસઈ) પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી આપી શકી ન હોત. સદર કેસમાં, સીબીએસઈ એ પુનઃમૂલ્યાંકન માગતી ઉમેદવારની રજૂઆતને નકારી કાઢી હતી, કારણ કે પુનઃમૂલ્યાંકન માટે કોઈ જોગવાઈ ન હતી, પરંતુ હાઈકોર્ટે તે હાથ ધરવા માટે નિર્દેશો જારી કર્યા હતા. સર્વોચ્ચ અદાલતે હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોને રદ કર્યા છે.

૩૭. વિદ્વાન સિંગલ જજે ઉમેશ કુમાર (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર સંપૂર્ણપણે આધાર રાખીને રિટ પિટિશન ફગાવી દીધી છે. સદર કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા જાહેર કરાયેલા કાયદાના સિદ્ધાંત પર કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં, જો કે, તે હાલના કેસની સ્થાપિત હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં. ઉમેશ કુમાર (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, હકીકતો સૂચવે છે કે ભરતીની સમગ્ર પ્રક્રિયા મુલતવી રાખવામાં આવી હતી કારણ કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પરિણામોને પડકારવામાં આવ્યા હતા, અને ઉત્તરવહીઓના પુનઃમૂલ્યાંકન પછીનું સુધારેલું પરિણામ નિમણૂકની ઓફર કરવામાં આવી તે પહેલાં જ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. આ એક ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ વિભેદક હકીકત છે. હાલના કેસમાં, ભરતી કચેરેય મુલતવી રાખવામાં આવી ન હતી, અને તબક્કો રાજ્ય સરકારને નિમણૂકની ભલામણ કરવા સુધી પહોંચી ગયો હતો અને માત્ર દસ્તાવેજોની ચકાસણી જ બાકી હતી. હાલના કેસમાં હજુ એક અન્ય પાસું છે, જે ઉમેશ કુમાર

(ઉપર મુજબ) ના ચુકાદાથી અપીલકર્તાઓના બચાવમાં આવે છે, એટલે કે પુનઃમૂલ્યાંકનની કોઈપણ સક્ષમ જોગવાઈનો અભાવ. આ મુદ્દો સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ ન તો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે ન તો તેની વિચારણા કરવામાં આવી હતી. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાઓએ ચોક્કસપણે દલીલ કરી છે કે જીપીએસસીને ઉત્તરવહીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા આપતા નિયમનો અભાવ છે, તે પણ ૩૦ દિવસની મુદત વીતી ગયા પછી, જે પુનઃતપાસણીના કેસમાં પણ છે. આથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે ઉમેશ કુમાર (ઉપર મુજબ) ના ચુકાદાનો સિદ્ધાંત લાગુ કરીને રિટ પિટિશન ફગાવી દેવામાં ભૂલ કરી છે. તેની સાથે સાથે, ૨૦૧૮ ના નિયમોના નિયમ ૨૦ પર જીપીએસસી દ્વારા રાખવામાં આવેલો આધાર ગેરસમજભર્યો છે. જીપીએસસીના ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી કૃત્યને માન્ય રાખવા માટે હાલના કેસની હકીકતોમાં નિયમ ૨૦ નો સહારો લઈ શકાય નહીં. એ સુસ્થાપિત બાબત છે કે ઉમેદવાર પસંદગી યાદીમાં સ્થાન મેળવે તે માત્રથી તેની પાસે નિમણૂક મેળવવાનો અવિભાજ્ય અધિકાર નથી, પરંતુ એ પણ એક સ્થાપિત કાનૂની દાખલો છે કે પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂકનો મનસ્વી રીતે ઈનકાર કરી શકાય નહીં (જુઓ શંકરસન દાશ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૧૯૯૧) ૩ એસસીસી ૪૭).

૩૮. જીપીએસસી દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે હાલની ભરતી પછી તેના દ્વારા નાયબ મામલતદારની જગ્યા માટે કોઈ ભરતી હાથ ધરવામાં આવી નથી. કેટલાક ઉમેદવારોએ આ જગ્યાઓની નિમણૂકમાંથી પોતાના નામો પણ પાછા ખેંચી લીધા છે, અને આ જગ્યાઓ ખાલી રહી ગઈ છે. એ સાચું છે કે આવી જગ્યાઓ,

જે ભરાયા વિનાની રહે છે, તેને આગામી ભરતી પ્રક્રિયામાં ભરવા માટે આગળ ખેંચવાની (કેરી ફોર્વર્ડ) જરૂર હોય છે. જો કે, અપીલકર્તાઓની દુર્દશાને અવગણી શકાય નહીં. પોતાની નિમણૂકની ભલામણ પછી પોસ્ટિંગ મળવાની અપીલકર્તાઓમાં બંધાયેલી કાયદેસરની અપેક્ષાને કારણે, તેઓએ ત્યારપછીની ભરતી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો નથી. આમ, કેસની વિશિષ્ટ હકીકતોના પ્રકાશમાં, અને ન્યાયના હિતને પૂર્ણ કરવા માટે, અમારો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાઓને નિમણૂકનો ઇનકાર કરી શકાય નહીં. હાલનો ચુકાદો અને હુકમ ફક્ત હાલના અપીલકર્તાઓ પૂરતો જ મર્યાદિત રહેશે, કારણ કે તેઓ ગેરકાયદેસર પગલાં સામે સજાગ રહ્યા છે. તે મુજબ, અમે નીચે મુજબનો હુકમ કરીએ છીએ.

આખરી હુકમ

૩૯. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તાઓને અસફળ જાહેર કરવાની હદ સુધીનું તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૦ નું વાદગ્રસ્ત શુદ્ધિપત્રક કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા-જીપીએસસી અને રાજ્ય સરકારે ખાનગી સામાવાળા-ઉમેદવારોની નિમણૂકો અથવા તેમાંથી પ્રાપ્ત થતા અન્ય કોઈપણ લાભોને ખતેલ પહોંચાડવી નહીં.

વિશેષ નિર્દેશો

૧) સામાવાળાઓએ દસ્તાવેજોની ચકાસણીની જરૂરી ક્વાયત હાથ ધર્યા

પછી, અપીલકર્તાઓને નિમણૂક અને પોસ્ટિંગના હુકમો જારી કરવાના રહેશે.

૨) જો દસ્તાવેજ ચકાસણી પછી અપીલકર્તાઓ સામે કોઈ પ્રતિકૂળ બાબત ન જણાય, તો તેઓને નિમણૂક હુકમો જારી કરવામાં આવશે.

૩) આ અદાલતની રિટ મળ્યાની તારીખથી ૦૬ (છ) અઠવાડિયાના સમયગાળામાં નિમણૂક અને પોસ્ટિંગના હુકમો જારી કરવા સહિતની સમગ્ર કવાયત પૂર્ણ કરવામાં આવશે.

૪) એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાઓ ભૂતકાળના સમયગાળાના કોઈપણ સેવાકીય લાભનો દાવો કરશે નહીં. સિનિયોરિટી (વરિષ્ઠતા) સહિતના તમામ સેવાકીય લાભો નિમણૂક હુકમોની તારીખથી ગણવામાં આવશે.

૪૦. ચુકાદો અને હુકમ જાહેર થયા બાદ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી શુક્લા હાલના ચુકાદા અને હુકમ પર સ્ટે માટે વિનંતી કરે છે, જો કે, અમારા દ્વારા ઉપર નોંધવામાં આવેલા ચોક્કસ તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને અને અપીલકર્તાઓ વર્ષ ૨૦૧૯ થી તેમની નિમણૂક અને પોસ્ટિંગના હુકમની રાહ જોઈ રહ્યા છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને સદર વિનંતી નકારવામાં આવે છે.

(એ.એસ. સુપેહિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(ગીતા ગોપી, ન્યાયમૂર્તિ)

This is an AI-Assisted Translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====